

PARTEA ÎNTÂI

Structura testului de limba și literatura română

SUBIECTUL I

I. SUBIECTUL I/A

A. VARIANTE PENTRU FIECARE DINTRE CERINTELE 1 - 6 - exemple, explicații, rezolvări -

SUBIECTUL I

(70 de puncte)

● Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

A.

Textul 1

Mircea Cărtărescu. Născut la 1 iunie 1956. Când vorbește despre propria copilărie, mărturisește că a fost un copil foarte timid și modest, prins în lumea cărților, dar că în același timp cea mai frumoasă perioadă a vieții lui a fost între 8 și 13 ani. Adolescent introvertit, absorbit în lectură, citea câte șase- șapte ore pe zi, excluzând posibilitatea de a avea o viață socială. În liceu, deși citea enorm de mult, trăind numai printre cărți, nu își punea problema că ar putea să scrie și el.

L-a pus pe gânduri premiul întâi pe țară la Olimpiada de Literatură, în 1974. Așa a ajuns să dea examen de admitere la Litere. Experiența stagiului militar de la finalul liceului l-a trezit din reverie. Timp de o lună de zile a făcut de gardă în Bărăgan, la minus 20 de grade, pe furtuni de zăpadă.

Astfel, calea lui Mircea Cărtărescu a cotit-o spre literatură. A debutat cu poezii la „Cenaclul de Luni”, iar primul volum publicat, „*Faruri, vitrine, diamante*”, a fost premiat în 1980 de Uniunea Scriitorilor. De altfel, Cărtărescu este unul dintre cei mai premiați scriitori români și anul acesta s-a aflat, pentru al doilea an consecutiv, printre favoriții la Premiul Nobel pentru Literatură.
[...]

(Teodora Graur, „*Biografii de scriitori: Mircea Cărtărescu*”)

Textul 2

„Aburii uşori ai nopţii ca fantasme se ridică
 Şi, plutind deasupra luncii, printre ramuri se despică.
 Râul luciu se-ncovoiaie sub copaci ca un balaur
 Ce în raza dimineţii mişcă solzii lui de aur.

Eu mă duc în faptul zilei, mă aşez pe malu-i verde
 Şi privesc cum apa curge şi la cotiri ea se perde,
 Cum se schimbă-n vălurele pe prundişul lunecos,
 Cum adoarme la bulboace, săpând malul năsipos.

Când o salcie pletoasă lin pe baltă se coboară,
 Când o mreană saltă-n aer după-o viespe sprintioară,
 Când sălbaticile raţe se abat din zborul lor,
 Bătând apa-ntunecată de un nour trecător.

Şi gândirea mea furată se tot duce-ncet la vale
 Cu cel râu care-n veci curge, făr-a se opri din cale.
 Lunca-n giuru-mi clocoteşte; o şopârlă de smarald
 Cată țință, lung la mine, părăsind năsipul cald.”

(Vasile Alecsandri, „Malul Siretului”)

SUBIECTUL I A**VARIANTE pentru CERINȚA 1**

- Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. 2 puncte
- ♦ Mircea Cărtărescu s-a născut la data _____.

Răspuns:

Mircea Cărtărescu s-a născut la data de 1 iunie 1956.

- Notează, din textul 1, concursul și anul în care protagonistul a luat premiul I pe țară. 2 puncte

Răspuns:

Mircea Cărtărescu a luat premiul întâi pe țară la Olimpiada de Literatură, în 1974.

- **Notează, din primul alineat al textului 1, două cuvinte din câmpul lexical al cărții.** 2 puncte

Răspuns:

Câmpul lexical al cărții: „lectură”, „citea”.

VARIANTE pentru CERINȚA 2

- **Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.** 2 puncte

- ♦ **Poetul a debutat la:**

- a) Cenaclul de la Sibiu
- b) Cenaclul de Luni
- c) Cenaclul de Vineri
- d) Cenaclul de la Iași

Răspuns:

b) „Cenaclul de Luni”

- **Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.** 2 puncte

- ♦ **Cea mai frumoasă perioadă a vieții lui Mircea Cărtărescu a fost cea cuprinsă între:**

- a) 8 și 13 ani
- b) 2 și 5 ani
- c) 7 și 8 ani
- d) 16 și 18 ani

Răspuns:

a) 8 și 13 ani

- **Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.** 2 puncte

- ♦ **În timpul stagiului militar, Mircea Cărtărescu a făcut de gardă în Bărăgan, la o temperatură de:**

- a) minus 2 grade
- b) plus 5 grade
- c) minus 20 de grade
- d) plus 10 grade

Răspuns:

c) minus 20 de grade

VARIANTE pentru CERINȚA 3

● Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. 2 puncte

♦ În versul „*Aburii ușori ai nopții ca fantasme se ridică*” există:

- a) o personificare și un epitet
- b) o comparație și o metaforă
- c) un epitet și o comparație
- d) un epitet și o metaforă

Răspuns:

c) un epitet și o comparație

● Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. 2 puncte

♦ Momentul zilei descris de poet este:

- a) în zori
- b) în cursul zilei
- c) în amurg
- d) în noapte

Răspuns:

a) în zori

● Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. 2 puncte

♦ În versul: „*Și privesc cum apa curge și la cotiri ea se perde,*” există:

- a) o imagine vizuală și motorie
- b) o imagine auditivă și vizuală
- c) o imagine olfactivă și auditivă
- d) o imagine cromatică și olfactivă

Răspuns:

a) o imagine vizuală și motorie

VARIANTE pentru CERINȚA 4

● Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. 2 puncte

♦ Substantivul propriu din titlu – „*Siretul*” – numește:

- a) un deal
- b) un munte

- c) un râu
- d) un oraș

Răspuns:

c) un râu

● **Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.** 2 puncte

♦ **În întreaga poezie există lirism subiectiv în strofele:**

- a) prima și a doua
- b) a doua și a treia
- c) a doua și a patra
- d) prima și a patra

Răspuns:

c) a doua și a patra

VARIANTA pentru CERINTA 5

CERINTA 5 testează atenția candidatului privind corectitudinea sau incorectitudinea unei afirmații preluate din textul 1 și din textul 2, trebuind să se noteze enunțul respectiv cu „X” în rubricile „Adevărat” sau „Fals”.

● **Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a marca dacă acesta este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte.**

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Adolescentul Cărtărescu era sociabil și prietenos.		X
Copilul a fost foarte timid și modest	X	
Mircea Cărtărescu a dat examen la Facultatea de Litere	X	

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
În prima strofă, lirismul este obiectiv	X	
„Râul luciu se-ncovoiaie sub copaci” este imagine motorie	X	
Expresia „în faptul zilei” înseamnă „la amiază”		X

VARIANTE pentru CERINȚA 6

● Precizează, în câte un enunț, două elemente de versificație identificate în textul 2, menționând felul acestora.

Răspuns:

În cele patru catrene ale poeziei „*Malul Siretului*” de Vasile Alecsandri, *rima* este împerecheată, adică primul vers rimează cu al doilea vers (aabb): „se ridică”/„se despică”. *Măsura* este de 15-16 silabe.

● Precizează, în unu- trei enunțuri, o trăsătură a personajului din textul 1, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare utilizat, ilustrându-l cu o secvență relevantă: „*Când vorbește despre propria copilărie, mărturisește că a fost un copil foarte timid și modest, prins în lumea cărților, dar că în același timp cea mai frumoasă perioadă a vieții lui a fost între 8 și 13 ani*”.

Răspuns:

Teodora Graur *descrie, în mod direct*, personalitatea lui Mircea Cărtărescu, din care reiese faptul că viitorul scriitor era „*timid și modest*” și *pasionat de cărți* încă din copilărie. Autoarea afirmă, *în mod direct*, că, pentru protagonist, „*cea mai frumoasă perioadă a vieții lui*” a fost aceea cuprinsă între 8 și 13 ani.

● Transcrie două figuri de stil din primele două strofe ale textului 2, precizând felul lor.

Răspuns:

„*Râul luciu se-ncovoiaie (...) ca un balaur*” – comparație
 „*apa (...)//Cum adoarme la bulboace*” – personificare

ATENȚIE!

■ **CERINȚELE 6, 7, 8**, de la **SUBIECTUL I A**, solicită **RECAPITULAREA NOȚIUNILOR ȘI A CUNOȘTINȚELOR TEORETICE** învățate la școală, în clasele gimnaziale: **despărțirea în silabe, transcrierea și precizarea unor mijloace artistice, identificarea elementelor de versificație** (dacă un text este poezie), **mijlocul de caracterizare și trăsături ale unui personaj** (text narativ/dramatic), **vorbirea directă și vorbirea indirectă, alcătuirea unui tip de propoziție/enunț, valoarea morfologică și funcția sintactică a unor cuvinte** etc.

♦ Răspunsul corect este notat cu **6 puncte**.

■ **CERINȚA 7** constă în alcătuirea unui text de **30-70 de cuvinte**, din care să reiasă elementele **comune** sau **diferite**, fie al **conținutului**, fie al **limbajului** celor două texte date, prin exemplificare cu câte o secvență din fiecare text.

♦ Valoarea răspunsului corect este de **6 puncte**.

■ **CERINȚA 8** solicită elaborarea **unui text de 50-100 de cuvinte**, în care candidatul să-și exprime **opinia** despre un aspect sau o temă, valorificând textul 1 sau textul 2, despre rescrierea corectă a unui **text cu greșeli**, despre stări sau reacții ale unui **personaj** dintr-un text-suport etc.

♦ Valoarea răspunsului corect este de **6 puncte**.

■ **CERINȚA 9** este **ultima din Subiectul I/A** și, probabil, mai dificilă, pentru că necesită cunoașterea unui alt text literar studiat sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în **50-100 de cuvinte**, o **valoare morală/culturală** comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text.

♦ Răspunsul corect este evaluat cu **6 puncte**.

B. NOTIUNI, EXPLICATII ȘI APLICATII

VARIANTE pentru CERINȚELE 6 sau 7

a) DESPĂRȚIREA ÎN SILABE

Normele actuale prevăd **despărțirea în silabe după pronunțare**:

♦ **Două, trei sau patru consoane între vocale** se despart **după prima consoană**: *ac-tiv, mun-te, cer-ne, fil-tru, cin-ste, con-tra, vâr-stă, lin-gvist, as-pru, ab-stract, în-zdră-ve-ni, con-struc-tor*.

Grupul consonantic *str* se desparte după prima consoană, așa cum prevede regula generală a despărțirii în silabe: *cas-tra-ve-te, pas-tra-mă, dis-trac-ți-e, pis-trui* etc.

Excepții:

- în grupul de **două consoane succesive**, când a doua este ***l*** sau ***r***, ambele trec la silaba următoare: *ca-blă; co-dru, ti-tlu, su-plu, a-gri-col, a-fla;*
- în grupul de **trei consoane succesive**, despărțirea se face **după primele două consoane**, astfel: *lp-t (sculp-ta), mp-t (somp-tu-os), mp-ț (re-demp-ți-u-ne), nc-ș (linc-șii), nc-t (punc-tu-a-ți-e), nc-ț (punc-ți-e), nd-v (sand-vici), rc-t (arc-tic), rt-f (jert-fă), st-m (ast-ma-tic).*

* APLICAȚII

SUBIECTUL I A

■ VARIANTE pentru CERINȚELE 6 sau 7

● Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând unul dintre textele suport.

- ♦ Sunt corect despărțite în silabe cuvintele din seria...
- ♦ Într-o silabă trebuie să existe obligatoriu...

CERINȚELE 6/ 7

● Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. 6 puncte

♦ Într-o silabă trebuie să existe obligatoriu:

- a) două vocale
- b) o semivocală
- c) o vocală
- d) o semivocală și o vocală

Răspuns:

c) o vocală

CERINȚELE 6/ 7

● Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. 6 puncte

♦ Sunt corect despărțite în silabe cuvintele din seria:

- a) *am-bi-ție, ad-a-os, pun-ctu-a-ți-e, a-ctu-al*
- b) *am-bi-ți-e, a-da-os, punc-tu-a-ție, ac-tu-al*
- c) *am-bi-ți-e, a-da-os, punc-tu-a-ți-e, ac-tu-al*
- d) *am-bi-ți-e, ada-os, punct-u-a-ți-e, act-u-al*

Răspuns:

c) *am-bi-ți-e, a-da-os, punc-tu-a-ți-e, ac-tu-al*

CERINȚELE 6/ 7

● Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. 6 puncte

♦ Sunt corect despărțite în silabe cuvintele din seria:

- a) *com-po-zi-ți-e, cir-cums-tan-ță, de-ra-paj, scrii-tor*
- b) *com-po-zi-ție, cir-cum-stan-ță, de-ra-paj, scri-it-or*
- c) *com-po-zi-ți-e, cir-cum-stan-ță, der-a-paj, scri-i-tor*
- d) *com-po-zi-ți-e, cir-cum-stan-ță, de-ra-paj, scri-i-tor*

Răspuns:

d) *com-po-zi-ți-e, cir-cum-stan-ță, de-ra-paj, scri-i-tor*

CERINȚELE 6/ 7

- **Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.** 6 puncte
- ♦ **Sunt corect despărțite în silabe cuvintele din seria:**
 - a) *jert-fă, as-tro-no-mi-e, sculp-tor, as-tru*
 - b) *jer-tfă, a-stro-no-mi-e, scul-ptor, a-stru*
 - c) *jert-fă, a-stro-no-mie, scul-ptor, as-tru*
 - d) *jer-tfă, as-tro-no-mi-e, sculp-tor, a-stru*

Răspuns:*a) jert-fă, as-tro-no-mi-e, sculp-tor, as-tru***CERINȚELE 6/ 7**

- **Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.** 6 puncte
- ♦ **Sunt corect despărțite în silabe cuvintele din seria:**
 - a) *re-vo-lu-ți-o-nar, mons-tru, sen-dviș*
 - b) *lin-gvist, cri-te-ri-u, iti-ne-rar*
 - c) *po-e-zie, ex-er-ci-țiu, cre-ion*
 - d) *niciuna*

Răspuns:*d) niciuna***CERINȚELE 6/ 7**

- **Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.** 6 puncte
- ♦ **Cuvântul despărțit corect în silabe este:**
 - a) *vârst-nic*
 - b) *jer-tfă*
 - c) *at-let*
 - d) *pi-u-ne-ză*

Răspuns:*a) vârst-nic***CERINȚELE 6/ 7**

- **Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.** 6 puncte
- ♦ **Sunt corect despărțite în silabe cuvintele din seria:**
 - a) *piu-ne-ză, su-biect, de-linc-vent, arc-tic*
 - b) *pi-u-ne-ză, su-biect, de-lin-cvent, arc-tic*
 - c) *pi-u-ne-ză, su-bi-ect, de-linc-vent, arc-ctic*
 - d) *piu-ne-ză, su-bi-ect, de-lin-cvent, arc-tic*

Răspuns:*a) piu-ne-ză, su-biect, de-linc-vent, arc-tic*

ELEMENTE DE VERSIFICAȚIE

■ **CERINȚA 6 sau 7.** Precizează, în câte un enunț, două elemente de versificație identificate în fragmentul următor, menționând felul acestora.

b) IDENTIFICAREA ELEMENTELOR DE VERSIFICAȚIE

(dacă textul suport este în versuri)

ELEMENTELE DE VERSIFICAȚIE se referă la **forma poeziei** și sunt: *strofa, versul, măsura, rima și ritmul*.

* **Strofa** este subdiviziunea unei poezii, diferențiindu-se după numărul de versuri care o compun: *distih* (strofă cu 2 versuri), *terțet* sau *terțină* (strofă cu 3 versuri), *catren* (strofă cu 4 versuri). Unele creații lirice **nu** sunt structurate pe strofe, în special cele aparținând literaturii populare.

* **Versul (stihul)** este *un rând dintr-o poezie* în care se manifestă toate regulile de prozodie: *ritmul, rima și măsura*.

* **Rima** este tehnica versificației, adică *potrivirea sunetelor la final de vers* și conferă poeziei muzicalitate.

După *succesiunea silabelor la final de vers*, **rima** poate fi:

- *împerecheată* (a a b b);
- *încrucișată* (a b a b);
- *îmbrățișată* (a b b a);
- *înlănțuită* (a b a);
- *monorimă* (a a a a);
- *rimă imperfectă* (a b c b/a b c a – rimă aleatorie)
- *vers alb* (fără rimă).

* **Măsura** se identifică prin **numărul silabelor dintr-un vers**, uneori fiind diferit de la un vers la altul. Se numără silabele din vers și rezultă **măsura versului** (numărul de silabe).

[Ritmul este succesiunea silabelor accentuate și neaccentuate dintr-un vers. Nu se învață la gimnaziu.]